

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discvrsvs VII. Deus præparat filios Israel ad suscipiendam legem quam
erat daturus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

securos esse ab æquore, sed nec de spe loquitur. Una fides in Apostolis exigitur ut triumphant de mari ferocissimo elemento.

Sed à mari veniamus ad terram, ibi audiemus *Christum* dicentem *Matth. cap. 17*: *Si habueritis fidem dicetis monti huic: Abi hinc, & transibit.* Ergo non mare tantum, sed etiam montes cedunt potentiae fidei, quid ergo impossibile est credenti?

Quod si per montem, cum *D. Hieronymo*, dæmonem intelligamus Principem mundi. Ecce quanta vis fidei, ut possit dæmonem expellere, quamvis sit jinstar montis tam magnus, & tam firmis radicibus fixus.

Denique si firmam fidem haberemus junctam orationi, quidquid habemus pro hoste, uno istu tantis viribus superaretur. Pro hoste passim habemus miseras, adversitates, morbos, paupertatem, vexationes, jacturas, persecutiones, infamiam, si vere crederemus hæc omnia nobis immitti à Deo, vel ad majorem ejus gloriam, vel ad nostram salutem, quantas & de illis hostibus, & de nobis ipsis referemus Victorias?

DISCVRSVS VII.

Deus preparat filios Israel ad suscipiendam legem quam erat daturus.

Am incipiunt mysteria. Castrametati fuerant filii *Israel* aliquanto tempore in deserto *Raphidim*, ubi fluxerant aquæ de petra ut sitim levarent, ubi cæciderant *Amalecitas*: Jamque, inquit Scriptura, erat mensis tertius quo egressi fuerant de terra *Aegypti*, quando columna nubis se levavit de Tabernaculo, & ad ejus motum, illi pariter castra moverunt, & venerunt in solitudinem *Sinai*, ibique ad annum morati sunt.

Hæc fuit, inquit *Hieronymus*, duodecima eorum mansio, ubi media pars *Exodi*, & totus *Leviticus*, & *Numerorum* præcepta, descripta sunt. Itaque interea dum illi commorantur in *Sinai*, oportebit nos ea quæ narrantur in libris *Leviticis*, & *Numerorum* usque ad Caput decimum, miscere cum libro *Exodi*.

Primum quod *Moyse*s cum venisset in Solitudinem *Sinai* quæ sic vocatur ab ejusdem nominis monte, ascendit in istum montem ad

Z z 2

Deum,

Deum, Vocavitq; eum, inquit Scriptura, de monte & ait: Hec dices domui Iacob, & annuntiabis filiis Israel: Vos ipsi vidistis quae fecerim Aegyptiis, quomodo portaverim vos super alas aquilarum, & assumpserim vos. Si ergo audieritis vocem meam, & custodieritis pactum meum, eritis mihi in Regnum Sacerdotale, & gens Sancta. Hae sunt verba quae loqueri ad filios Israel.

Descendit moyses de monte, & convocatis majoribus natu populi, proposuit omnes Sermones quos mandaverat Dominus: Responditque omni populus simul: Cuncta quae locutus est Dominus, faciemus.

Tunc rursus ascendit moyses in montem Sinai, & retulit Deo responsum filiorum Israel: Dixit ei Deus: Iam nunc veniam ad te in caligine nubis: Vade ad populum, & sanctifica illos hodie & cras, laventque vestimenta sua, & sint parati in diem tertium, in die enim tertia descendet Dominus coram omni plebe super montem Sinai.

Hic incipit Deus præparare corda filiorum Israel ad suscipiendam legem Dei quam paulo post est daturus.

Timor Dei
initium
Sapientia.

1. Incipit à timore, cum dicit: Vos ipsi vidistis quae fecerim Aegyptiis, quot & quantas plagas illis immiserim quia volebant mihi obedire: Vos ergo obedite legibus meis nisi velitis eodem modo puniri, & timete, quia nullus impius evadet manus meas. Bene incipit Deus à timore, quia, ut ait David Ps. 110: *Initium sapientiae timor Domini.*

Hinc clare patet illorum insania qui nihil aliud clamant quam charitatem Dei: perfectam charitatem exigunt à peccatoribus qui jam recenter emergunt è sordibus in quibus multis interdum anni jacuere sine ullogustu rerum caelestium, voluntq; illos ad illum gradum statim ascendere ad quem etiam sanctissimi ac perfectissimi qui plurimis annis Deo servierunt, vix adhuc pervenere: Quis ille modus? nullum opus bonum fieri volunt nisi ex puro Dei amore: Quid ergo clamat David: *Initium Sapientiae timor Domini?* Si initium ergo vitae Christianae fundamentum; & quid est charitas Dei, perfectim tam perfecta qualem tales homines exigunt etiam à peccatoribus qui primum incipiunt vivere Deo? illa charitas est supremum virtutum omnium vertice: Ergo qui docet ab amore incipiendum, vult ut homines incipiant aedificare à testeo, nullo prius posito fundamento, quod quam insanum sit, nemo non videt.

Non hoc nos docuit Deus quando volebat filios Israel præparare ad legem suscipiendam, sed ante omnia proposuit illis poenas quibus castigarat Aegyptios, ut doceret illos primum timere: Hoc

primum fundamentum fuit quod ab illis jaci volebat ut supra hoc cæteras virtutes ædificarent.

Sic & nos docuit *Christus Luca cap. 21*, ubi Apostolis suis primo ob oculos ponit terrorem judicii, & tunc illis prædicit fore ut trahantur ad reges & præsidēs, conjiciantur in carceres, multasque alias persecutiones patiantur. Primo ponit timorem tanquam fundamentum Ecclesiæ, quando illis proponit terribilem judicii diem, postea prædicit tyrannorum immanitates: Rideo ergo eos qui nihil aliud habent in ore quam amorem Dei. *Christus*, interea, sapientia Dei, quæ docendo falli non potest, firmaturus Apostolos, Heroas mundo proterendo assuetos, contra tyrannorum supplicia extremæ diei terrorem proponit. Quid ergo homines illi aliis blandiuntur ut existiment abjiciendum timorem, & sola nos charitate fatis armari?

Si hoc verum est, ad quid ergo clamat *David: Timete Dominum omnes Sancti*? Si enim timor, etiam omnibus Sanctis, necessarius est, quanto magis peccatoribus qui primum è peccatis suis emergunt? Si illis timendum qui jam in ædificio perfectionis profecerunt, quanto magis illis qui primum incipiunt jacere fundamenta, cum expresse dicat *David* initium, hoc est, fundamentum sapientiæ esse timorem Domini. Quot annis laboravit *Theresia*, quot *D. Ignatius*, quot alii similes Sancti, ut pervenirent ad apicem charitatis divinæ, & tu exigis à peccatore se convertente ut in momento, vel spatio paucorum dierum eo perveniat? Ego sane sic existimo, aut quod non intelligas naturam perfecti amoris, aut quod velis peccatorem à conversione avertere dum illi hoc impetras quod tanto labore constitit maximis Sanctis.

Alterum quod Deus exigebat à filiis *Israël* ut se præpararent ad legem ejus suscipiendam, erat, ut essent memores beneficiorum quæ ab ipso acceperant. *Vidistis*, inquit, *quomodo portaverim vos super alas aquilarum, & assumpserim mibi*.

Vult dicere: Sicut aquila tam alte volat ut sit extra telorum jactum, & extra omne periculum, sic etiam portavi te. Multa enim hæc tibi imminebant pericula, submersionis in mari rubro, famis, sitis, belli, sed omnia meo ductu evasisti illæsus. Et quod majus est, *ego assumpsi te mibi*, hoc est, non ad tempus aliquod te liberavi, sed etiam deinceps sum liberaturus. Hæc beneficia illis proposuit, ut illorum memores, tanto alacrius, & gratiori

tiori animo legem Dei suscipere, & observarent.

Dei bene-
ficia & li-
beralitas.

Quod si & nos beneficia quæ nobis præstitit Deus velimus ex-
pendere & meminisse, quid erit quod non velimus pro illo præsta-
re? inveniemus enim, inquit *Seneca*, *Lib. 4 de Benef. cap. 4*, nemi-
nem esse ad quem non aliquid ab illo benignissimo fonte mana-
verit: Imo tam liberalis est, inquit, ut etiam non rogatus
donet.

Probat hoc *D. Chrysostomus* exemplo *Ioannis & Petri* qui hora no-
na ascendebant ad templum ut orarent, sed priusquam templum
ingrederentur, sanabant claudum qui sedebat ad fores: Ecce, in-
quit, ante operantur quam ipsi Dominum deprecentur, effectus
preces præveniunt, & Dominus ante effecit quam oretur.

Quam multa benignus Deus in sinum tuum coniecit quæ nec
rogasti, nec desiderasti, nec sperasti? Cum nihil esses, eduxit te
Deus ex illa infinita abyſſo nihili, in qua non tantum innume-
rabilis hominum multitudo, sed etiam nobilissimorum spirituum
latet, & æternum latebit, numquam evocanda in lucem, quo-
rum ingens numerus majorem Deo venerationem deferret quam
tu.

Disce aliquid à Gentili: Unde, inquit *Seneca supra cap. 6*, istum
trahis spiritum? unde istam per quam actus vitæ tuæ disponis, lu-
cem? non illa rogasti, nec sperasti: ultro tibi Deus ista concessit.
Unde tibi ut inter Catholicos Catholicus nascereris? Innumeris
periculis tum animæ tum corporis te Deus eripuit, quæ nec cave-
re, nec prævidere potuisti, adeoque nec te inde eximere. Gratia
Dei prævenit *Paulum*, *Mattheum*, *Zacheum*, & inter innumeros
peccatores etiam te prævenit antequam rogares: Hoc est quod *Se-
neca* ait: Tam liberalis est Deus, ut etiam non rogatus donet.

2 Liberalior est in dando quam promittendo, secus ac inter ho-
mines fieri consuevit, qui aureos montes promittunt, & nihil
præstant. Ægri à medicis depositi quæ divis anathemata, & Deo
vota promittunt? sanitati restituti aut differunt, aut negligunt.

Jactatur quis tempestate, quæ & quanta non promittit? cereum
instar mali offerendum statuit, periculo ereptus vel omnium ob-
litus, vel exiguum aliquem cereum offert.

Non sic agit Deus. Promisit Deus *Moyſi* fore ut virga ejus ger-
minaret quem in Sacerdotem eligeret, quæ postea non germina-
vit tantum, sed etiam folia, & flores, & fructus protulit: Multo
plura.

plura, inquit *Origenes*, *Hom. 9 in Num.* & pretiosiora largitus quam promisit.

Plena est Scriptura similibus exemplis: *Jacob* optabat filium suum *Ioseph* videre vivum, & hoc sufficit mihi, inquit: Sed non sufficiebat Deo, fecit enim ut *Ioseph* non tantum vivum videret, sed etiam principem domus *Pharaonis*, & totius *Aegypti* proregem: Multo, majora, inquit *Chrysostomus*, *Hom. 63 in Genes.* Deus illi donavit quam desideraverat.

Servus ille qui decem millia talenta debebat Domino suo *Matth. cap. 18* rogabat Dominum ut sibi aliquas inducias concederet, & Dominus illi totum debitum dimisit quod non rogaverat.

Hoc unum rogabat latro in cruce ut *Christus* sui vellet meminisse, hoc *Christus* non contentus promisit illi fore ut illo ipso die secum esset in paradiso: Plus tribuit, inquit *Ambrosius*, *Lib. 10 in Luc.* quam rogatur: Sufficiebat latroni ut *Christus* sui meminisset cum veniret in regnum suum, hoc erat post 40 dies; sed hoc non sufficiebat *Christo*, non, inquit, usque dum venero, sed *hodie eris in paradiso*.

Denique quicquid videmus in tota rerum natura beneficia Dei sunt, nihil excipitur: Sol oritur quotidie ut possimus laborare in luce; sol occidit ut possimus à labore inter tenebras quiescere: Terra fruges profert non tantum ut possimus vivere, sed etiam deliciis gustus satisfacere: Hyeme constringitur glacie ut in sinu suo foveat semina, in vere mollescit & aperitur ut fructus prodeant; in æstate calore solis perfunditur ut fructus maturecant; in autumno aratur ut ad novos fructus paretur; omnia in nostrum commodum ut nihil desit ad vitam: Quantum beneficium est ætere frui ut possimus respirare? quantum maris, ut possimus ex una regione navigare in aliam; mercesque vehere ac revehere? quantum beneficium ignis ut possimus depellere frigus, parare cibos, artes varias exercere? Denique quocumque nos vertimus, sive ad prospera, sive adversa, sive ad morbos, sive ad sanitatem, sive ad divitias, sive ad paupertatem, omnia sunt beneficia Dei. Et quamvis omnibus communia, sic tamen quisque in particulari illis fruitur quasi sibi soli essent propria, & nulli alteri data.

Reflexit ad hoc *David* cum dixit *Psal. 17. Benedictus Deus meus, & exaltet in Deus salutis meæ.* Quid vis *David*? Deum ne appellas salutis dumtaxat tuæ, qui est Dominus universorum? ego, inquit, ex
perior

perior Deum tam esse sollicitum de salute mea, meique curam gerere, ut solus videar esse in mundo, & unicum ipsius opus esse videatur, me curare: Mihi astra, mihi fulmina serviunt, illa ad solatium, hæc ad timorem: Mihi quasi soli terra famulatur & mare, illa fructus proferendo, hoc me ditando dum classes meas vehit, aut onustas: Prospera faciunt ne desperem, adversa ne superbiam.

Breviter, tam Deus meus est, ut aliorum esse non videatur. Ubi ergo sunt, qui de Deo tam sinistrè sentiunt, ut audeant ipsum non suum Deum, sed aliorum vocare? Mei, inquit, oblitus est Deus, quia alienæ tantum felicitatis est memor, interea dum *David* illum agnoscit ut suum, quasi aliorum non foret.

At, inquires, quid hoc mirum quandoquidem Deus illum fecerit regem? Verum est, sed regem dolorum: Quantis enim ærumnis coronam illius gravavit? delusus fuit à *Saule*, contumeliis affectus à *Semei* servo suo, fugatus à filio: Filia stupratur, filius occiditur, uxor eripitur, in exilium mittitur, diu fugit pastor, diu miles, diu errabundus: In deserto luctatur cum *Goliath*, in aula impetitur à rege, in exilio accusatur à Satrapis, in Sacrificio ridetur ab uxore, in triumpho despicitur à Socero, in solio exterminatur à filio, in pace à Deo percutitur: Et tamen tot tantisque vallibus miseris exclamat: *Deus salutis meæ!* cujus salutis? quam *Goliath* oppugnat, quam *Semei* execratur, quam *Absalon* odit, quam Deus affligit? Nihil refert, inquit, hæc omnia inter beneficia Dei pono: Ego de tenebris lucem educo, de luto aurum, de palea granum, de spinis rosam: Grandis plane fides! quod etiam inter tot calamitates, Deum dicat esse Deum salutis suæ, & ita suæ, quasi non esset aliorum.

Hoc est vere agnoscere beneficia Dei. Quid ergo tu dicis: Deus aliorum videtur Deus, non meus? Quare hoc? quia aliis opes plena manu concedit, & me in paupertate relinquit: Aliis sanitatem, & me in morbo relinquit: Quid tum? tam enim inopia & morbi beneficia Dei sunt, quam opes & sanitas? Scit Deus tibi profuturam inopiam, cui opulentia obesset: Est Deus salutis tuæ, quamvis adversarius videatur fortunæ tuæ: Hoc unum attendere debes an salus tua proficiat, nam sive opibus crescas, sive inopiâ, seu adversâ, seu prosperâ valetudine, quid refert? Nam & unum & alterum beneficia Dei sunt, cum salus

na non minus per unum crescat quam per alterum.

Hoc David experiebatur, ideoque petebat à seipso: *Quid retribuam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi?* Non dicit quid retribuam pro prosperis, sed *pro omnibus*, hoc est, tam adversis quam prosperis; *Pro omnibus*, hoc est, quid exhibebo profusissimæ in me Dei liberalitati, quæ quidquid in divino ærario repositum erat divitiarum & gloriæ, plenissima in sinum meum manu profudit. Debitorem me habet Deus omnium suarum opum, quidquid enim habuit, hoc ego habeo. Pavi oves, vici hostes, stravi gigantes, fruor regno, abundo sobole, abundo divitiis, & in tanta felicitate non despero æterna, quia etiam pro summo beneficio reputo, quod ex altera parte tot mihi calamitates immiserit.

Quid ergo retribuam ut gratus sim? 1. *Calicem salutaris accipiam*, omnia adversa forti animo tolerabo. 2. *Invocabo nomen Domini*, non desinam illi servire propter adversa.

Denique quidquid demum acciderit, *placeo Domino*, memor beneficiorum quæ mihi præstitit, nihil enim mihi accidet, sive illud amarum sit, sive dulce, quod non reponam in beneficiis Dei.

Tertium quod Deus præparabat corda filiorum Israel ad legem suscipiendam, erant promissa: *Si*, inquit, *audieritis vocem meam, & custodieritis pactum meum eritis mihi peculium de cunctis populis*, hoc est, portio electa & dilecta: Quamvis enim omnes gentes sint meæ, vos tamen eritis mihi præ cæteris chari ac pretiosi, instar thesauri singularis vel cimelii.

1. *Eritis mihi in regnum Sacerdotale*, hoc est, excelsi & gloriosi.

2. *Eritis gens Sancta*, hoc est segregata ab aliis.

Magna promittit, ut magna ipsi præstent: Nihil enim est quod promptiores nos reddat ad laborandum, quam cum cogitamus præmia promissa: Hinc de *Moyse* dicitur, quod improprium *Christi* prætulit omnibus *Egypti* thesauris; quare? quia respiciebat in promissionem.

Dico igitur æternitatis & præmii promissi meditatione expediri vires nostras ad cursum in via salutis, & mandatorum Dei, juxta illud *Davidis Psal. 18. Exultavit ut gigas ad currendam viam*. Videbat Propheta in spiritu futurum Ecclesiæ stadium, obstupuitque pueros poene à cunis transilire ad rogos, puellas à sinu matris insilire in cruces, festinare principes à solio ad solitudines: Et unde tantus currentibus fervor?

A a a

Audi:

Cali gaudia nos animant.

Audi: *A summo caelo*, inquit, *egressio ejus, & occurfus ejus ad summum ejus*. *Christus* illos in cursu praecesserat, & ille in omnibus doloribus suis caelum suspexerat, & in passione sua, ut ait *Paulus*, proposuerat sibi gaudia caeli, propterea, exultavit & cucurrit ut gigas: Hoc fecere Martyres qui *Christum* secuti sunt, & ideo tam acriter sustinere tormenta & mortem.

Quam imbecillis est femina & puer? nihilominus mater *Machabeorum*, quanta animositate adhortata est juniorem filium, pater adhuc puerum, ut non timeret tormenta tyranni? & quanta fortitudine puer ille inaudita tormenta sustinuit? unde hoc? ex caeli aspectu, dicebat enim mater puero: *Peto nate ut aspicias ad caelum*. En qua ratione etiam puer evolet ad supplicia, dum oculis ipsius objicitur aeternitas futurae mercedis.

Quid dicam de latrone in cruce? dicebat ille ad *Christum*: *Domine, memento mei cum veneris in regnum tuum*. Meminit caeli, & in crucis suae oblitus est ut nec doluisse scribatur, nec deprecatus sit, sed magno animo tulerit: Adeoque crux tormentum non est, sed caelum aspiciatur.

Hinc illa exclamatio *Davidis Psal. 121*. *Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus*. O cordata laetitia principis, non in corona exultantis, nec in devicto *Golia*, nec in delato a Deo imperio, nec in divitiis, sed in spe aeternae beatitudinis: *In domum Domini ibimus*: Quid felicius? Haec spes sufficiebat *Davidi* ut fel omne miseriarum quas patiebatur, verteret in mel & dulcedinem.

Iob in suo sterquilinio aestimabat vermes suos ut smaragdos: Cur? audi: *Rursum*, inquit *cap. 19*, *circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum salvatorem meum*. Meminerat praemii quod accepturus erat in resurrectione.

Hanc puto ob causam nuntiam sui stellam Magis Dominum obstinasse, ut dum caelum suspiciunt, labores promptius subeant & viarum & discriminum.

Quid in deserto? nonne poterat Deus *Manna* educere de terra arenti, qui de petra aquas eduxerat? potuit, sed de caelo placuit illud demittere, ut cogarentur caelum spectare, cujus spe ariditas solitudinis fortius tolerarent.

Propterea non miror *Paulum*, omnes mundi tribulationes, quas ipse met tulerat, non pluris facere quam passionem unius momenta

Sustinuerat lapides, flagella, naufragia, sitim, nuditatem, frigus, famem, exilia, carceres, labores manuum, mille pericula terræ, marique, persecutiones ab omni hominum genere, & post omnia clamat 2 Corinth. cap. 4. *Quod in presenti est momentaneum & leue tribulationis nostre, supra modum æternum gloria pondus operatur in vobis, contemplantibus nobis non que videntur, sed que non videntur.* Sola cæli memoria omnia facilia reddebat ac leuia.

Ut quid ergo, inquiet aliquis, quando Apostoli viderant Christum ascendentem in cælum, monentur ab angelis quod manerent aspicientes in cælum? dicebant enim: *Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum?* non prohibent illis aspiceri cælum, sed mirantur illos adhuc stare, & non illico evolare ad cruces, ad ignes, ad labores, ad prædicandum Euangelium ubi viderant triumphum Christi ascendentis in cælum: Quia nihil potentius ad excitandum cor hominis quam cæli aspectus, & spes futuræ beatitudinis.

Itaque Deus ut filios Israël animaret ad alacriter suscipienda & observanda mandata quæ tertio post die illis erat daturus, promittebat illis magna, ideoque statim ac prompte respondebant: *Cum ista que locutus est Dominus faciemus.*

DISCURSUS VIII.

Ascendit Moyses in montem Sinai, & agit cum Deo.

JAm tertius dies illuxerat postquam Deus præparaverat filios Israël ad legem divinam suscipiendam; cum ecce, inquit Scriptura, *summo mane, cæperunt audiri tonitrua, ac micare fulgura, & nubes densissima operire montem Sinai, clangorque buccinæ vehementius perstrepebat, & timuit populus qui erat in castris.*

Cumque eduxisset eos Moyses in occursum Dei de loco castrorum, steterunt ad radices montis: *Totus autem mons Sinai fumabat, eo quod descendisset Dominus super eum in igne, & ascenderet fumus ex eo quasi de fornace, eratque omnis mons terribilis.*

Et sonitus buccinæ paulatim crescebat in majus, & prolixius tendebatur: *Moses loquebatur, & Deus respondebat ei, & vocavit, Moysen in cacumen montis; quo cum ascendisset, dixit ad eum: Descende,*